

Kap Verde Nytt

medlemstidning för
Vänskapsföreningen
Amigos de Cabo Verde
Nummer 1/ 2015 Årgång 25

Vulkanutbrottet på ön Fogo har klingat av och återuppbyggnaden har inletts. Stödet till de drabbade har varit stort, inte minst från dem som stött vår insamling. Vi tackar alla dem, som bidragit.

Fogos explosiva historia skildras i boken *Ön Fogo och dess utbrott*.

Astrid Jansen reste i Kap Verde i januari, delvis för föreningen. Hon berättar om sina intryck från bland annat Mini Black.

Per Tamm har arbetet åt Rädda Barnen över hela världen och har nu bostätt sig i Kap Verde. Han har intervjuats av Rädda Barnens tidskrift Barn.

Karnevalen i Mindelo har åter gått av stapeln. Den är en av São Vicentes viktigaste inkomstkällor.

”Karnevalen bör ses som en produkt”

Karnevalen har än en gång gått av stapeln och i Mindelo var centrum fyllt av färg och rytmen av samba och trummor.

Festens deltagare var samstämmiga. Mindelo har stärkt sin ställning som Kap Verdes karnevalhuvudstad. Karnevalens deltagare kom från alla öar, diasporan och världen. De ville inte bara titta på föreställningen, de ville delta i festen.

Mästartiteln togs av gruppen *Vindos de Oriente*, som inspirerade av faraonernas land tog över titeln från de förra mästarerna *Monte Sossego*. *Samba Tropical* är gruppen med flest deltagare från diasporan och utlandet och de välkomnar varmt deltagare utifrån.

I ett möte på Sal efter karnevalen framförde kulturministern Mário Lúcio Sousa, som bevittnat paraden i São Vicente, att festen kan utvecklas ännu mer.

- Det är inte längre en lokal händelse utan en internationell karneval med deltagare från alla länder, som inte bara vill se på utan också delta i paraden. Karnevalen på São Vicente växer varje år och vi arbetar vidare och följer resultat av våra satsningar. Fokus på kulturen på São Vicente och speciellt på karnevalen kan lyfta ön från ekonomisk stagnation, säger han.

Kulturrådet i stadshuset, Humberto Lellis är nöjd med utfallet.

- Karnevalen har alltid stötts av kommunen som gör stora ekonomiska insatser. Hotellen är fulla och jag tror det är ett resultat av kommunens investeringar och karnevalsgruppernas ansträngningar. Vårt mål är att få fler besökare varje år.

Ocean Press

Resedagbok från Kap Verde

I januari besökte vår kassör Astrid Jansen Kap Verde på en semesterresa med en del uppgifter åt föreningen. Hon intervjuas för en liten dagbok.

Bad och äventyr på Sal – först en vecka i Santa Maria. Överraskande mycket att göra vid sidan av de fina baden. Surfing i alla former, dagstur runt hela ön och fina båtturer Vi såg både späckhuggare och citrohaj, vilket är ovanligt på Kap Verde. Plus ett imponerande nyårsfyrvärkeri.

Fortsättning i Praia – där det har hänt mycket sedan förra besöket för fem år sedan. Det har blivit mycket mer turistvänligt med många nya kaféer och restauranger, allt rent och fräscht. Även nyöppnade hotellet Praia Confort mitt på plattan med en fantastisk frukost. Det syns tydligt att man vill locka folk till Praia. Man har till och med infört parkeringsavgifter på plattan för att reglera trafiken. Cykeluthyrning finns för aktiva turister.

Besök på Mini Black – ett av huvudmålen för resan. Jag hälsade på vid två tillfällen, där barnen var på plats den ena dagen. Allt var oerhört välkött, imponerade och välorganiserat. Stort med fräscha lokaler och gott om böcker och pedagogiskt lekmaterial. Barnen var hur söta och charmiga som helst. De får ett mål mat varje dag plus mellanmål. Men utanför Mini Black lever de i en tuff tillvaro.

Alcides, Black Panthers ordförande, är en eldsjäl som gör en storartad insats. Pengarna vi skickar verkar användas bra, främst till att betala material och måltider till barnen på Mini Black samt skolavgifter och skolmaterial till de äldre barnen. Att det finns utrymme att stödja de äldre barnens skolgång är mycket angeläget och tacksamheten över vårt bidrag är oerhört stor.

Alcides pratade även om att Black Panthers styrelse inser att man inte kan räkna med stöd från oss för all framtid och de är oroade för vad som händer den dag, när våra bidrag sinar. Styrelsen är väl medveten om att de behöver en långsiktig plan

Dagcentret för gamla – som också tillkommit på initiativ av Black Panthers och invigdes 2014. Jag fick tillfälle att göra ett besök på centret och det var riktigt upplyftande. Mitt allmänna intryck var att besökarna var oerhört glada. De målade och tittade

på TV när jag var där och speciellt gjorde en 93-årig kvinna stort intryck, helt klar i huvudet.

De gamlas talesman berättade en del om verksamheten. Besökarna får ett mål mat varje dag och där finns vilrum med sängar för dem som behöver. De som inte kan ta sig till centret själva hämtas med centrets buss. Alcides var noga att påpeka att denna verksamhets inte stöds av våra bidrag.

Röda korset – besöket beskrivs i en egen artikel.

Inför föreningens styrelsemöte i februari tog vi emot detta brev från Black Panthers:

Till styrelsen i Amigos de Cabo Verde

Som vanligt är vår organisation närvarande i själ och hjärta vid ert styrelsemöte. Vi vill göra vår röst hörd för att tacka för den betydelse ert stöd har för att lyfta ungdomsföreningen Black Panthers sociala arbete till en nivå vi inte kunnat drömma om. Framför allt har vi kunnat höja kvaliteten på den mat vi serverar våra fattiga barn i Mini Black, vilket bland annat burit frukt i deras goda skolresultat.

Vi vill hedra ert stöd, som varit en hävstång för vår organisation i arbetet att ta ansvar för över 100 fattiga barn, uppfostra dem och även samordna den hjälp vi tagit emot på bästa sätt.

Vi reser oss och sträcker fram våra armar för att symbolisera vår närvaro och genom att visa upp de fotografier vi skickat ge uttryck för vår djupa tacksamhet. Till sist, ge en kram från oss till alla dem, som direkt eller indirekt deltar i den stora uppgiften att på ett bra sätt hjälpa dem som bäst behöver det.

För evigt tacksam
Alcides Edgar Amarante
styrelseordförande

Notiser

Judith Schalansky tar med oss till femtio avlägsna öar, varav Brava på Kap Verde är en, i sin bok **”Atlas över avlägsna öar- femtio öar jag aldrig besökt och aldrig kommer att besöka”**.

Hon växte upp i forna DDR och kartorna blev ett sätt att resa. Deras linjer, färger och namn fick ersätta de platser hon ändå inte kunde besöka. Om Brava skriver hon så poetiskt

”Otämjbart ligger detta stelnade hjärta i lä i skuggan av grannöns väldiga eldsberg.... Ön är ett hjärta med floder som ådror, bergen är dess starka muskler. Hjärtat bultar svagt i takt med den sorgliga mornan, slår oavlatligt fram den gamla visan i moll, en klagosång över det utsiktslösa livet och det oåterkalleliga ödet som låter en försvinna bort för att en dag kunna återvända”.

Boken kom i översättning 2012.

Gunilla Borgenvall

Kap Verdes fotbollslandslag deltog nyligen i afrikanska mästerskapens slutspel. Trots att de förde sina tre matcher med ett trevligt spel lyckades de inte lägga mål. Ett straffmål på tre matcher räckte till tre oavgjorda matcher, men inte till att gå vidare från gruppspelen.

Matcherna sändes i Eurosport och kunde alltså följas i svensk TV.

Återuppbyggnaden inledd på Fogo

Vulkanutbrottet på Fogo har nu upphört och aktiviteten i vulkanen ansågs helt avslutad den 8 februari.

Kap Verdes räddningstjänst, som samarbetat med myndigheter på Teneriffa kunde då meddela att ingen svaveldioxid och heller inga utsläpp av vulkanaska längre kunnat uppmätas i området. Ett program har nu inletts för permanent övervakning av markrörelser i vulkanområdet, med GPS och daglig närvaro av geologer.

Utbrottet startade 23 nov 2014 och lavan, som rörde sig med stor hastighet i flera fronter förstörde Portela och Bangaeira, de två största samhällena i kraterområdet Chã das Caldeiras liksom den lilla bosättningen Ilhéu de Losna. Vidsträckt odlingsarealer för framför allt bönor, potatis, mandioka och även fruktträdgårdar utplånades och lämnade ca 1500 personer utan bostad och försörjningsmöjligheter.

Stödet för de drabbade har varit stort, både internationellt och inom

landet. Bland annat har Banco de Cabo Verde samarbetat med Röda korset och genomfört en insamlingskampanj som totalt inbringat motsvarande ca 180 000 SEK till stöd för utbrottets offer. USAID har anslagit ett stöd på US\$ 50 000 och från Brasilien har regeringen bidragit med tält, mediciner, sjukvårdsmaterial och livsmedel.

De familjer, som placerats i nödbostäder har i stor utsträckning kunnat flytta in i mer permanenta bostäder. 110 bostadshus som byggdes efter utbrottet 1995 kommer att rustas upp, i första hand med sanitära installationer och efter lokala beslut med fler rum för att ge familjerna bättre levnadsvillkor. Mark har även anvisats för byggande av ytterligare 100 lägenheter.

Uppbyggnaden av ny infrastruktur pågår och bland annat har tillfarten till Chã de Caldeira mellan Ilhéu de Losna och Portela, som förstördes på flera ställen av lavaströmmarna kunnat återställas så att terrängfordon kan komma in i området. Och vinodlarna i Chã das Caldeiras har tillsammans med medlemmarna i vinkooperativet Chã redan sett ut en plats för att bygga upp en ny anläggning. Ett projekt som Santa Catarinas borgmästare, João Amado har lovat att stödja.

Källor: www.fogonews.com, www.observador.pt

Ön Fogo och dess vulkanutbrott

Det är vulkaner, som den på Fogo, som skapat Kap Verde. De äldsta av dem finns i öster, har tystnat sedan länge och slipats ner. De yngsta finns i väst.

Bara Fogo har varit aktiv sedan Kap Verdes upptäckt 1460. Men det är en kort tid i en vulkans liv. Kan Brava och Santo Antão få utbrott? På havsbotten söderut mellan Fogo och Brava finns en aktiv vulkan, som nog reser sig ur havet en dag. En annan döljs under havsytan norr om Brava.

Fogo hade en gång det utseende av en spetsig kon, som man tänker sig att en vulkan ska ha. Men trycket i magmakammaren under ön sjönk med återkommande utbrott och då rasade vulkantoppen ihop. Den stora kratern Chã de Caldeiras bildades med en kilometerhög bergvägg i väst. Inne i Chã de Caldeiras har sedan nya utbrott byggt upp toppen Picos till 2829 meter över havet. Det hände förstas långt innan människors tid på ön.

Picos höga topp har inte utbrott längre. Den har blivit så igenkorkad av stelnad magma att gas och lava söker sig ut i sprickor vid bergets fot istället.

Sista gången själva Picos vaknade var troligen 1799. Men berget hade 10 utbrott under 1600-talet och 7 under 1700-talet. Under 1800-talet kom då 4 utbrott från nya platser, det sista 1857. Sedan dröjde det ända till 1951 till nästa gång. Då hade Chã de Caldeiras ca 100 invånare, som levde på jordbruk och fattig självushållning.

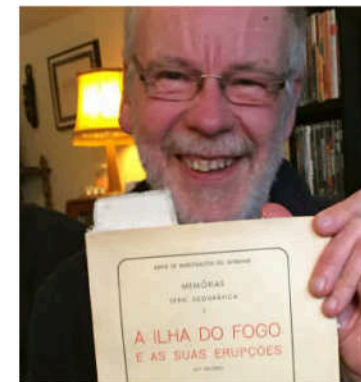
Vinodlingen var det inte mycket med. 4 hus i Bangueira slukades av lavan, som rann ända ner till havet. Ett nytt utbrott kom 1995 och så fjolårets, som då drabbade ca 1500 människor och betydligt mer utvecklade odlingar.

Det är fortsatt liv i den vresige gamle byggaren av nya öar och marker.

Ragnar Ottosson

Källor:

- 1)Orlando Ribeira. A Ilha do Fogo e As Suas Erupções. Junta de Investigações do Ultramar 1960.
- 2)Artiklar ur nättidningen A Semana.

A ILHA DE FOGO och Ragnar Ottosson

Tack för allt stöd till Fogoinsamlingen

Föreningens insamling till stöd åt de drabbade på Fogo gav ett fantastiskt gensvar. Vår kassör Astrid Jansen besökte Kap Verde i januari och kunde då vid en högtidlig ceremoni lämna över **35 000** kronor till Röda korsets ordförande i Kap Verde, Mário Moreira. Hon fick också berätta om vår förening och insamling i en intervju för radiokanalen RTC.

Ett stort tack för alla bidrag.

Med världen som arbetsplats

Per Tamm, 65, har rest världen runt på olika uppdrag i Rädda Barnens tjänst. I dag är han pensionär och bor på Kap Verde, det land där hans karriär en gång startade.

Det har varit 30 spännande år utomlands, säger han. Jag tycker om kombinationen av praktiskt och intellektuellt arbete. Den får man omsätta i fält. Ena dagen sitter man och pratar om barns rättigheter tillsammans med Chiles presidentfru och nästa dag bär man mjölsäckar. Variationen har haft en alldeles särskild lockelse.

Vilken har varit din drivkraft?

– Att lyckas genomföra bra saker för barn, insatser som från början kanske inte varit så självklara.

Som?

– Ja, ta vårt familjeplaneringsprojekt på Kap Verdeöarna på sjuttioalet. Det var ju inte något som accepterades med automatik i ett land där 95 procent av befolkningen är katoliker.

Hur gick det?

– Alldeles utmärkt. Vi lyckades bygga upp ett helt nätverk av barn- och mödravårdscentraler.

Det har inte bara överlevt efter att vi dragit oss tillbaka – i dag fortsätter det att utvecklas.

Du har jobbat med många andra barnfrågor också. Som att utbilda fredsbevarande styrkor över hela Afrika i barns rättigheter - till att bekämpa barnsexturism, aga och spridningen av lätta handeldvapen. När gör Rädda Barnen mest skillnad?

– Alla våra insatser, stora som små, ger utdelning för barn på något sätt. Men störst effekt har vi ändå fått när vi har arbetat med samma fråga i en hel region. I Latinamerika till exempel stimulerade vi polis från olika länder att samarbeta bättre kring handel med barn. Det resulterade i att 11 000 försvunna barn kunde spåras och återförenas med sina familjer – på bara ett år!

Så det är viktigt att arbeta gränsöverskridande?

– Absolut. Ta till exempel flyktingbarnen i södra Sudan. Eftersom vi arbetar i hela regionen har vi kunnat följa deras flyktvägar i länder runt omkring och kunnat erbjuda barnen skola, fritids och inte minst stöd när de återvänt.

På vilket sätt skiljer sig Rädda Barnens arbete från andra organisationers?

– Vi låter oftast bli att själva utföra projekten. I stället stöttar vi och skapar starka lokala frivilligorganisationer för barn på plats.

– Vi har också varit den organisation som mer än andra drivit att man måste lyssna på barn och unga. Vi har varit bra på att få upp frågor på den politiska agendan, som till exempel de funktionshinderade barnens rättigheter, eller som nu aga-frågan. Vi har på flera områden stuckit ut hakan och påtalat orättvisor och övergrepp. Det är jag stolt över att ha varit delaktig i.

Hur gör man när våra idéer om barns rättigheter krockar med lokala traditioner?

– Ta avskaffandet av kvinnlig könsstympning som exempel. I egenskap av en organisation som jobbar efter Barnkonventionen måste vi framföra vår kritik, oavsett hur mycket argument om respekt av traditioner som sticks ned i halsen på oss. Men istället för att själva agera i frågan, samarbetar och stöttar vi afrikanska organisationer som ville få ett slut på sedvänjan. Vi driver på, men utan att synas.

Vilken tycker du är den viktigaste förändringen som du har bidragit till?

– När en organisation eller myndighet som vi inte längre arbetar med, ändå har kontaktat oss för råd och tips. Då har man känt att det inte bara var pengarna som har betydde något, utan Rädda Barnens kunskap och det förtroende vi ingav.

Förtroende?

– Ja, vi behandlar våra samarbetspartner som jämberdiga. Hur många gånger har jag inte fått höra det! Det handlar om att stötta barn- och ungdomsorganisationer på plats och ta del av deras erfarenheter.

Vad är det viktigaste du har lärt dig under dina år i utlandet?

– Att utvecklingsarbetet till stor del handlar om att rubba cirklar. Att få folk att tänka i nya banor.

Något särskilt roligt uppdrag som du minns?

– När jag satt på kontoret i Stockholm för 20 år sedan och fick det udda uppdraget att köpa 200 kameler och 400 getter!

Kameler?

– Vi stöttade flyktingfamiljer från Västra Sahara, som tagit sin tillflykt till Algeriets öken, med vällingpulver, tält och vatten. Men så kom krav på att ge ett mer långsiktigt stöd till barnen. Kamelerna blev svaret. De kunde ge mjölk, kött och ull. Och det gav barnen en trygghet hemmakänsla.

Och ditt största misslyckande?

– Att vi inte lyckades få en folkomröstning i Brasilien att resultera i ett förbud mot att enskilda individer innehar handeldvapen. Vi underskattade vapenindustrilobbyn.

30 år på resande fot – har du betalat något personligt pris?

– Det har varit ett självvalt liv.

Har du aldrig känt dig rotlös?

– Nä, det har faktiskt varit lika roligt varje gång vid nya posteringar – att få anpassa sig till nya miljöer, hitta vänner och bilda sig en uppfattning om kultur och traditioner. Att ha inbjudits till hyddor och tält och få höra om tro, hopp och kärlek på alla de språk. ■

Text Nadja Debove

Källa: Rädda barnens tidskrift "Barn" 4/2009

I ljusets mittpunkt dansar ljuset

I ljusets mittpunkt dansar ljuset och alla tingen dansar.

I ljusets mittpunkt är vintern som smälter bort i ljus.

I ljusets mittpunkt är solen och i solens mitt, ett ljus.

Ur intets mittpunkt flammade ett blint ljus en gång och från den stunden är ljuset mittpunkten.

Lampan

Jag återlämnar atomerna till ljusets mittpunkt där en sten roterar.

Miljarder är som jag har i min hand varenda dag ända tills jag går och lägger mig!

Ur diktsamlingen "Sob os signos da luz" (I ljusets tecken, 1994).
Mário Lúcio Sousa
Översättning Marianne Eyre

Lúcio Matias de Sousa Mendes

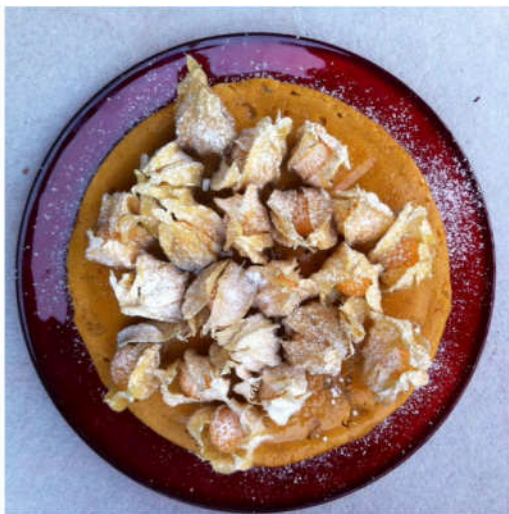
"Mário Lúcio" är född 1964 i Tarrafal på ön Santiago. Han fick stipendium 1984 och studerade juridik på Kuba. När han återvände till Kap Verde arbetade han som advokat i Praia i tio år. Han har suttit i Kap Verdes parlament 1996-2001. Han verkar som författare, bildkonstnär, musiker och var med och startade musikgruppen *Simentera* och skapade kulturcentret "Quintal da Música" i Praia. Numera innehar han posten som kulturminister.

Barntåg i årets karneval
Foto: Ocean Press

Fruktkaka på sötpotatis

- 675 g tärnad sötpotatis
- 1 msk smält smör
- 1,5 dl muscovadosocker (eller farinsocker)
- 1 tsk vaniljsocker
- 0,5 tsk kardemumma (kan uteslutas)
- Rivet skal av 1 citron + saften
- 3 msk mjölk
- 3 ägg
- 125 g hackad torkad frukt, t.ex. äpplen, päron eller mango
- 2 tsk bakpulver

Vänskapsföreningen

Amigos de Cabo Verde

www.caboverde.se

<https://www.facebook.com/groups/AmigosdeCaboVerde/>

AmigosdeCaboVerde/

Ordförande:

Leontina Barreto, Broddgatan 3
169 69 Solna, tel 070-260 87 57

Redaktör:

Claes-Göran Ahrén, tel 0340-654424

Övrig styrelse:

Astrid Jansen, kassör
Sylvia Hermansson, fadderprojekt
Ragnar Ottosson, projektfond
Alicia Borges-Månsson
Miguel Pinto
Veri Betné
Luis Santos
Jonathan Howard

Medlemsavgift:

150:- kr, familj 200:-

Plusgiro:

92 12 38-2

Sätt ugnen på 175°. Smörj en kakform på 18 cm.

Koka sötpotatisen mjuk i ca 10 min och låt den rinna av. Mosa.

Lägg det varma moset i en stor skål och blanda ner smör och socker. Rör tills sockret smält.

Rör ner mjölk, pressad citron plus skal, kardemumma och torkad frukt. Tillsätt bakpulvret och blanda väl. Variera smaken genom att tillsätta rom eller konjak.

Häll upp smeten i formen. Grädda kakan i 1¼ tim.

Kakan kan frysas in. Låt tina i rumstemperatur i ett dygn. Värm den sedan i medelvarm ugn före servering.

Leontina Barreto